

SPRAWOZDANIE

KOMISYI DLA ROZSZERZENIA GRANIC KRAKOWA

w sprawie przyłączenia do niego gminy

☼ ☼ ☼ i obszaru dworskiego ☼ ☼ ☼

PŁASZÓW.



Sprawozdanie Komisji dla rozszerzenia granic Krakowa — w sprawie przyłączenia do tegoż miasta gminy i obszaru dworskiego Płaszów.

I. Wstęp.

Uchwałą z dnia 19 września 1907 roku, dotyczącą przyłączenia do Krakowa szeregu podmiejskich gmin i obszarów dworskich — uznała Rada stoł. kr. miasta Krakowa także i potrzebę przyłączenia do Krakowa: miasta Podgórze i gminy Płaszów wraz z obszarem dworskim Płaszów, oraz części obszarów dworskich Olsza i Piaski aż po rzekę Białuchę — wreszcie obszaru dworskiego Łobzów — i upoważniła Prezydium miasta i Komisję dla rozszerzenia granic Krakowa do ponownego nawiązania rokowań z zarządami powyższych gmin i obszarów dworskich, celem zawarcia odpowiednich układów.

Na mocy powyższego upoważnienia wdrożyło Prezydium miasta rokowania z Radą miasta Podgórze oraz z Przełożnictwem obszaru dworskiego w Płaszowie, tudzież z Radą gminną w Płaszowie. — Rokowania z Radą miasta Podgórze trwają nadal, natomiast rokowania z Radą gminną w Płaszowie doprowadziły do wyznaczenia przez tę Radę delegatów do przeprowadzenia układów w sprawie połączenia się gminy Płaszów z Krakowem, co nastąpiło na posiedzeniu Rady gminnej w Płaszowie w dniu 17 maja b. r. Delegatów z gminy Płaszów wyznaczyła Rada gminna 6-ciu, upoważniając ich do podjęcia układów i do ewentualnego ich podpisania. Równocześnie rozpoczął układy z Reprezentantami gminy miasta Krakowa właściciel obszaru dworskiego Płaszów, marszałek powiatu wielickiego Karol de Lindenwald Czecz, oświadczając zaraz w pierwszym piśmie z dnia 9 maja 1910 r. swą zgodę na przyłączenie obszaru dworskiego Płaszów do Krakowa i gotowość przystąpienia do układów.

Ze strony Rady miejskiej w Podgórzu zażądano na odezwe Prezydium miasta Krakowa z dnia 3 maja b. r. L. 267/910/prez. pismem z dnia 18 maja b. r. L. 6094 podania warunków, pod jakimi gmina miasta Krakowa proponuje połączenie się Podgórze z Krakowem oraz wykazania przy pomocy dat statystycznych korzyści, jakieby podobne połączenie dla Podgórze przynieść mogło.

Sprawa połączenia miasta Podgórze i gminy Płaszów z Krakowem stała się przedmiotem obrad Komisji dla rozszerzenia granic Krakowa, w skład której wchodzi Radcy miejscy: Beringer Wandalin, Bialik Józef, Dr. Bobilewicz Adam, Daszyński Ignacy, Dattner Maurycy, Dąbrowski Szymon, Dr. Doboszyński Adam, Federowicz Jan Kanty, Dr. Gertler Julian, Dr. Gross Adolf, Dr. Guńkiewicz Bronisław, Hałatkiewicz Jan, Jarra Marcin, Judkiewicz

Jakób, Kosobucki Piotr, Dr. Landau Ignacy, Miedniak August, Dr. Meisels Adolf, Peroś Jan, Stachowski Stanisław, Dr. Staniszewski Walenty, Dr. Starzewski Maryan, Dr. Tilles Samuel, Uderski Edward, Dr. Wasung Władysław.

W sprawie powyższej odbyła Komisya dla rozszerzenia granic Krakowa posiedzenie w dniu 27 maja b. r. i ułożyła projekt warunków dla połączenia się Podgórze z Krakowem, które Radzie miejskiej w Podgórzu Prezydyum miasta przesłało wraz ze zbiorem materiałów statystycznych pismem z dnia 4 czerwca b. r. do L. 45991.

Na temsamem posiedzeniu ułożyła Komisya dla rozszerzenia granic Krakowa główne punkta układów z gminą Płaszów, analogicznie do układów zawartych z innemi gminami.

Równocześnie wybrała Komisya dla rozszerzenia granic Krakowa z łona swego Subkomitet, powierzając mu przeprowadzenie układów tak z reprezentantami miasta Podgórze jak i z delegatami gminy Płaszów oraz z właścicielem obszaru dworskiego Płaszów.

Do Subkomitetu powyższego prócz całego Prezydyum miasta, t. j. Prezydenta miasta Dr. Juliusza Leo, I. Wiceprezydenta miasta Dr. Henryka Szarskiego i II. Wiceprezydenta miasta Józefa Sarego, zostali wybrani Radcy miejscy: Beringer, J. K. Federowicz, Dr. Gertler, Kosobucki, Dr. Landau Ignacy i Uderski.

Ze strony Magistratu biorą udział w obradach Subkomitetu: Dyrektor Magistratu Władysław Grodyński, radca i kierownik Budownictwa m. Stanisław Świerzyński, naczelnik Administracyi Akcyzy, radca Magistratu Dr. Marcelli Zawadzki, oraz referent sprawy rozszerzenia granic Krakowa, sekretarz Magistratu Dr. Rudolf Sikorski.

Subkomitet odbył z delegatami gminy Płaszów i z właścicielem obszaru dworskiego Płaszów po dwa posiedzenia.

Układy zawierane z delegatami gminy Płaszów były dwukrotnie przedmiotem obrad Rady gminnej w Płaszowie, a mianowicie na posiedzeniach w dniach 2 i 27 czerwca b. r. i na drugim z powyższych posiedzeń zostały ostatecznie zatwierdzone.

Układ z gminą Płaszów objęty jest dołączonym do tego sprawozdania załącznikiem Nr. I. Układy z właścicielem obszaru dworskiego Płaszów zostały zawarte na posiedzeniach w dniu 2 czerwca i 4 lipca b. r. Układ powyższy objęty jest dołączonym załącznikiem Nr. II.

II. Daty, dotyczące stosunków gminy i obszaru dworskiego Płaszów.

Aby wykazać, jakie korzyści wynikają dla miasta Krakowa z przyłączenia do niego gminy i obszaru dworskiego Płaszów, należy poprzednio podać najważniejsze daty, dotyczące stosunków powyższej gminy i obszaru dworskiego.

Daty powyższe podane już były w wydanych w r. 1905 pod kierunkiem Prezydenta miasta prof. Dr. Leo przez Magistrat — »Studyach o Wielkim Krakowie«.

1. Obszar gminy Płaszów wynosi 4'88 klm.□, a obszaru dworskiego Płaszów 2'84 klm.□.

Razem wynosi obszar gminy i obszaru dworskiego Płaszów 7'72 klm.□. Obszar rozszerzonego Krakowa wynosi obecnie 29'62 klm.□, a z Dąbiem i Ludwinowem oraz z obszarem dworskim Ludwinów 33'70 klm.□. Po przyłączeniu do Krakowa gminy i obszaru dworskiego Płaszów liczyłoby to miasto 41'42 klm.□ powierzchni.

2. Ilość domów wynosiła w Płaszowie w r. 1900 — 173, a na obszarze dworskim 5, razem = 178. Obliczając ilość domów w Płaszowie i na obszarze dworskim Płaszów w stosunku do procentu przyrostu od r. 1890—1900, wypada obecnie na terytorium powyższe 204 domów.

3. Ludność Płaszowa wynosiła w r. 1900 — 1408 osób, a na obszarze dworskim 84 osób, razem 1492 mieszkańców.

Według obliczenia, podanego powyżej przy domach, wypada obecnie na gminę wraz z obszarem dworskim Płaszów — 2157 mieszkańców.

4. Majątek gminy Płaszów składa się według wykazów c. k. Ewidencji katastru podatku gruntowego z r. 1906 — ze 160'18 morgów gruntów i pastwisk, 21'25 morgów dróg i 26'56 morgów wód.

Inwentarz gminy Płaszów z r. 1904 wykazuje 203 morgów 933⁰ majątku gminnego t. j. ról i pastwisk, a studia Magistratu z r. 1905, opracowane na podstawie dat z r. 1901, wykazują 212 morgów pastwisk i roli w majątku gminnym Płaszowa oraz 9 morgów nieużytków.

Różnice powyższe pochodzą stąd, że w międzyczasie pozbyła gmina dwukrotnie t. j. przed 3-ma i 8-ma laty kilkadziesiąt morgów majątku gminnego na rzecz właścicieli używających tych gruntów od dawnych czasów. Sprawa ta jeszcze obecnie nie jest zupełnie ukończoną.

Na gruntach, stanowiących majątek gminy Płaszów, znajduje się około 100 morgów doskonałej gliny.

Wartość gruntów, będących majątkiem gminy, szacuje inwentarz z r. 1904 na 147.034 K.

Dalej wchodzi w skład majątku gminy Płaszów wielka gminna fabryka dachówek, wyrabiająca także i cegły. Fabryka ta, obecnie wydzierżawiona za czynszem 30.000 K rocznie, została postawiona kosztem około 350.000 K. Z innych budowli gminnych znajduje się w gminie Płaszów tylko budynek szkolny, znacznie zniszczony przez powódź w r. 1903 i 2 szopy na rekwizyta pożarne.

Oprócz tego posiada gmina Płaszów obecnie 34.879 K 35 h kapitałów, z tego 27.619 K 89 h kapitału zakładowego, 2.783 K 24 h funduszu ubogich i 4.376 K 22 h funduszu budowy domu gminnego.

Prawo polowania wydzierżawione jest w gminie Płaszów za 52 K rocznie, a prawo rybołówstwa za 10 K 56 h.

Ruchomości gminne przedstawiają wartość 275 K 40 h, a rekwizyta straży pożarnej 3.585 K 90 h.

Ogółem, licząc okrągło wartość 1 morgi pastwisk i ról gminnych na 1.000 K, a wartość szkoły na 10.000 K, otrzyma się ogólną wartość majątku gminy Płaszów w kwocie 558.739 K.

5. Długi gminy Płaszów wynoszą obecnie około 300.000 K i zaciągnięte zostały wyłącznie na budowę gminnej fabryki dachówek, a obecnie są skonwertowane w czeskim Związku Kas oszczędności.

6. Budżet gminy Płaszów, bez budżetu fabryki dachówek, wykazuje na rok 1910 w dochodach 4.594 K 40 h, a w rozchodach 5.943 K 69 h.

Dla pokrycia niedoboru funduszu obrotowego wynoszącego 1.349 K 29 h nałożono w r. 1910, po raz pierwszy, 14% dodatków do podatków na cele gminne, a na cele szkolne 7%, razem 21%.

Budżet gminnej fabryki dachówek i cegieł wykazuje 30.000 K w dochodach z czynszu dzierżawnego, a w rozchodach na:

1. Amortyzację i oprocentowanie pożyczki	19.000 K
2. Asekurację budynków	885 »
3. Płacę maszynisty	2.016 »
4. Nadzór	500 »
5. Ratę należytości za maszyny fabryce w Bernie	5.600 »
6. Naprawę, podatki i inne wydatki	2.000 »

Razem . . . 30.001 K

7. Przypis podatków bezpośrednich wynosił w r. 1909 w Płaszowie wraz z podatkiem osobisto-dochodowym 8.014 K 80 h, a na obszarze dworskim Płaszów 1.229 K 37 h.

Z powyższego przypisu podatkowego przypada w gminie Płaszów na:

a)	Podatek gruntowy	1.813 K 67 h
b)	» domowo-czynszowy	1.074 » 77 »
c)	» 5%	63 » 71 »
d)	» domowo-klasowy	608 » 60 »
e)	» zarobkowy kontyngentowy	830 » 07 »
f)	» » niekontyngentowy	163 » 14 »
g)	» » od przedsiębiorstw obowiązanych do publicznego składania rachunków	2.529 » 11 »
h)	» zarobkowy od domokrażców	— » — »
i)	» pensyjny	— » — »
j)	» rentowy	— » — »
	Razem	7.083 K 07 h
	Podatek idealny	278 » 53 »
		7.361 K 60 »
	Podatek osobisto-dochodowy	653 » 20 »
	Ogółem	8.014 K 80 h

Z przypisu podatkowego na obszarze dworskim przypada 1.029 K 17 h na podatek gruntowy; 77 K na podatek domowo-czynszowy; 115 K 20 h na podatek domowo-klasowy, a 8 K na podatek osobisto-dochodowy.

Ilość kontrybuentów wynosiła w Płaszowie w r. 1909:

w gminie — na obszarze dworskim

a)	w podatku gruntowym	382	1
b)	» czynszowym	32	1
c)	» idealnym	9	—
d)	» 5%	9	—
e)	» klasowym	136	—
f)	» zarobkowym	24	—
g)	» osobisto-dochodowym	10	2
h)	» pensyjnym	—	—
i)	» rentowym	1	—

Stopa dodatków do podatków bezpośrednich wynosiła w r. 1909 w Płaszowie przy dodatkach:

a)	krajowych przy pod. realn.	72%
	» » osob.	78%
b)	handlowych	7%
c)	gminnych (gminne 14%, szkolne 7%)	21%
e)	powiatowych 37% + 18%	55%
	(w r. 1910 40% + 18%	58%).

Uiszczenie dodatków powiatowych do podatków bezpośrednich wynosiło w r. 1909:

z gminy Płaszów	3174 K 32 h
z obszaru dworskiego	148 » 25 »
Razem	3322 K 57 h

Ponieważ uiszczenie dodatków powiatowych do podatków bezpośrednich w całym autonomicznym powiecie wielickim wynosiło w r. 1909 — 199.889 K, przeto uiszczenie tychże dodatków w gminie Płaszów w stosunku do uiszczenia w całym powiecie wynosi 1'58% a na obszarze dworskim 0'07%, — razem 1'65%.

Ponadto istnieje w gminie Płaszów podatek spożywczy od wina i mięsa.

8. Z większych przedsiębiorstw znajduje się w Płaszowie druga prywatna fabryka dachówek i 4 cegielnie oraz fabryka gipsu.

Poza tem ludność Płaszowa składa się przeważnie z rolników, robotników i służby kolejowej.

9. Wkońcu podnieść należy istnienie w Płaszowie dwuklasowej szkoły ludowej, której jedna klasa posiada salę tak po powodzi zniszczoną, że obecnie nauka dla 2 klas odbywa się tylko w jednej sali szkolnej przed południem i po południu. Dla Płaszowa zachodzi nagle potrzebą wystawienia nowego budynku szkolnego i zaprowadzenia szkoły 4-klasowej.

10. Dróg powiatowych w gminie Płaszów niema. Koło terytorium tej gminy przebiega na przestrzeni 300 metrów droga państwowa. Poza tem znajduje się w gminie Płaszów 4300 m. ulic gminnych, 9000 m. dróg komunikacyjnych, nie mających charakteru ulic — i 2000 m. dróg polnych.

Pożądanem jest dla gminy Płaszów stworzenie bezpośredniej komunikacji do nowego mostu, budującego się na Wiśle od ulicy Starowiślnej.

III. Powody przemawiające za przyłączeniem gminy i obszaru dworskiego Płaszów do Krakowa.

Najważniejszym powodem przyłączenia gminy i obszaru dworskiego Płaszów do Krakowa, uznanym przez Radę miasta Krakowa przy powzięciu uchwały z 19 września 1907 roku, są podjęte przez c. k. Rząd prace około uregulowania brzegów Wisły i około uszluszenia tej rzeki.

Z powodu prac powyższych zyskały w wyższym stopniu na wartości przemysłowe tereny położone w gminach Grzegórzki, Dąbie i Płaszów, na których obecnie znajduje się kilkanaście fabryk i większych zakładów przemysłowych.

Gmina miasta Krakowa, z której z powodu szczupłości terenu przeniosły się do gmin sąsiednich prawie wszystkie większe zakłady przemysłowe, nie chcąc pozostać tylko zbiorem pamiątek historycznych, lecz miastem nowożytnym, posiadającym wszechstronny wielki przemysł i ożywiony handel — ze wszech miar było interesowane w tem, aby terena przemysłowe Grzegórzek, Dąbia i Płaszowa dostać w sferę swego wpływu i zawczasu przygotować z nich dzielnice przemysłowe, dogodne tak dla wielkiej produkcji jak i zaopatrzone w urządzenia wielkiego miasta, potrzebne dla dzielnic robotniczych.

Gmina miasta Krakowa jeszcze i z tego powodu interesowaną była w przyłączeniu do niej Dąbia i Płaszowa, że obie gminy te posiadają znaczne przestrzenie gruntów, stanowiących majątek gminny, a sama gmina miasta Krakowa posiada w Dąbiu 66 morgów własności miejskiej, które pod bezpośrednim zarządem miasta bez porównania większą przedstawiają wartość, aniżeli położone w gminach obcych.

Część z powyższej własności gminnej Krakowa, istniejącej w Dąbiu, położona jest po prawym brzegu Wisły i wchodzi klinem w terytorium gminy Płaszów.

Względy powyższe przemawiały przeto za przyłączeniem do Krakowa gminy Grzegórzki, co już zostało dokonane, oraz za przyłączeniem gminy Dąbie, co również już przez Sejm zostało uchwalone i oczekuje Najwyższej Sankcji — i przemawiają obecnie za przyłączeniem do Krakowa gminy i obszaru dworskiego Płaszów.

Za przyłączeniem do Krakowa powyższej gminy i obszaru dworskiego przemawia również potrzeba odpowiedniego zaokrąglenia granic rozszerzonego Krakowa oraz objęcia w tym miejscu w posiadanie obu brzegów Wisły, czego potrzeba już przy przyłączeniu do Krakowa gmin Dębники, Zakrzówek i Ludwinów dostatecznie przez Radę miasta uznana została.

Ze względu na aktualność sprawy założenia cegielni gminnej w Krakowie przedstawia istnienie gminnej fabryki dachówek i cegieł w Płaszowie również korzyść dla miasta Krakowa, realizującą się przez przyłączenie gminy Płaszów do Krakowa. Korzyść powyższa jest tem donioślejszą, że gmina Płaszów posiada około 160 morgów ról i pastwisk, stanowiących majątek gminy, z czego przeszło 100 morgów zawiera pokłady najlepszej gliny, zabezpieczającej na długi czas funkcjonowanie gminnej fabryce dachówek i cegieł.

Wkońcu posiada dla handlu i przemysłu krakowskiego doniosłe znaczenie przyłączenie gminy Płaszów do Krakowa ze względu na istniejący w tejże gminie bardzo znaczny dworzec towarowy, w którym znajduje zajęcie około 1100 robotników. Rozwój podobnego dworca pod bezpośrednią opieką miasta Krakowa jest ściśle złączony z rozwojem i ochroną interesów całego krakowskiego handlu i przemysłu; szczególny ten przeto również przemawia za przyłączeniem gminy Płaszów do Krakowa.

Ponieważ na całym obszarze gminy Płaszów znajduje się rozrzucony w kilkunastu kawałkach znaczny, bo około 550 morgów liczący obszar dworski, tej samej co gmina nazwy — przeto niepodobna rozdzielić gminy od obszaru dworskiego Płaszów i stąd wraz z przyłączeniem do Krakowa gminy Płaszów musi się równocześnie brać w rachubę przyłączenie do Krakowa także i obszaru dworskiego Płaszów.

Wszystkie czynniki interesowane w przyłączeniu gminy i obszaru dworskiego Płaszów do Krakowa, a więc ogółem biorąc, tak miasto Kraków, jak i gmina i obszar dworski Płaszów, a nawet i sąsiednie miasto Podgórze odniosą doniosłe korzyści przez zaprowadzenie w Płaszowie lepszej straży bezpieczeństwa, co ze względu na tak znaczny w gminie powyższej istniejący dworzec wielkie posiada znaczenie. Gmina zaś i obszar dworski Płaszów, nie mówiąc już o wzroście wartości gruntów i domów, co samo przez się przez przyłączenie tych terytoriów do Krakowa nastąpi — zyskają wiele przez zbudowanie czteroklasowej szkoły, do czego się reprezentanci gminy miasta Krakowa w układach zobowiązali, oraz zyskają na poprawie stosunków zdrowotnych, co idzie w ślad za poprawą dróg i ścieków, założeniem chodników itp.

Przyszły rozwój przemysłu i handlu na terytorium obecnej gminy i obszaru dworskiego Płaszów doprowadzi pod zarządem dużego miasta, jakim będzie Kraków, niewątpliwie prędzej do inwestycji takich, jak zaprowadzenie tramwaju do stacji kolejowej, połączenie Płaszowa i Dąbia mostem itp., aniżeli gdyby każda z powyższych miejscowości administracyjną samodzielność zachować chciała.

W zrozumieniu powyżej przytoczonych motywów leży przyczyna, dlaczego pomiędzy reprezentantami gminy miasta Krakowa i delegatami gminy Płaszów oraz pomiędzy właścicielem obszaru dworskiego Płaszów tak stosunkowo szybko doszło do porozumienia się i zawarcia układów, które obecnie oczekują ratyfikacji ze strony Rady miasta Krakowa.

III. Charakterystyka układów. Subwencja dla Rady powiatowej w Wieliczce. Projekt ustawy.

1. Układy zawarte przez Reprezentantów gminy miasta Krakowa z Delegatami gminy Płaszów są zasadniczo takiesame, jakie zawarte zostały i z innemi już do Krakowa przyłączonemi gminami sąsiednimi. Szczególnemi życzeniami mieszkańców gminy Płaszów, co Reprezentanci gminy miasta Krakowa uważali za stosowne uwzględnić, były: Zachowanie o ile możliwości zwyczaju sadzenia i ścinania wierzb na pastwisku gminnem; utrzymywanie przevozu na Wiśle dla uprawy gruntów mieszkańców gminy Płaszów, na prawym brzegu Wisły położonych; poprawienie ścieków przydrożnych do Wisły prowadzących oraz budowa nowej szkoły, której obecny budynek jest nieodpowiedni i przemiana jej z dwuklasowej na czteroklasową.

Postulata powyższe wynikają z uzasadnionych potrzeb lokalnych lub leżą w interesie ogółu, przeto nadawały się do uwzględnienia. Również uzasadnionem było życzenie delegatów gminy Płaszów, aby gmina miasta Krakowa postarała się po jej przyłączeniu o założenie w dzielnicy Płaszów filii Poczty. Życzenie powyższe uzasadnia rozległe terytoryum Płaszowa, żywy ruch przemysłowy na niem istniejący, oraz większe oddalenie tej gminy tak od miasta Podgórze, gdzie się dla Płaszowa Urząd pocztowy obecnie znajduje, jak i oddalenie jej od Krakowa.

Układy zawarte z obszarem dworskim Płaszów również przeważnie podobne są do układów zawartych z innymi obszarami już do Krakowa przyłączonymi, lub wynikają tak jak i życzenia wyrażone z natury rzeczy.

W sprawie przyznania reprezentacji w Radzie miasta Krakowa tak dla gminy jak i dla obszaru dworskiego Płaszów przemawiały względy słuszności. Gminie Płaszów, tak jak i innym do Krakowa przyłączonym gminom, należało przyznać prawo wyboru jednego radcy do Rady miejskiej w Krakowie, a z drugiej strony należało uznać za słuszne życzenia właściciela rozległego, bo 550 morgów liczącego obszaru dworskiego, aby i tenże posiadał możliwość zastępstwa i ochrony swych interesów w Radzie miejskiej w Krakowie.

Wywiązujące się stąd trudności dopomógł rozwiązać wyższy pogląd na sprawy publiczne i ich nowoczesny rozwój ze strony właściciela obszaru dworskiego Płaszów, który zgodził się na to, aby jego obszar dworski wraz z gminą Płaszów wybierał 2 radców do Rady miejskiej w Krakowie w jednym wspólnym okręgu wyborczym, a to ze względu na trudność terytoryalnego podziału.

Również uznali za uzasadnione Reprezentanci miasta Krakowa życzenie Właściciela obszaru dworskiego Płaszów, aby stacya kolejowa Podgórze-Płaszów, ze względu na przyłączenie Płaszowa do Krakowa, zmienioną została na Kraków-Płaszów.

2. Z przyłączeniem do miasta Krakowa gminy i obszaru dworskiego Płaszów, łączy się wydzielenie tych jednostek administracyjnych z okręgu Rady powiatowej w Wieliczce.

Przez powyższe wyłączenie ponosi Rada powiatowa wielicka uszczerbek w swych dochodach, płynących z dodatków powiatowych, które według dat za rok 1909, poprzednio podanych, wynosiły 3323 koron.

Stosownie do stanowiska zajętego przez Wydział krajowy, a następnie przez Sejmową Komisję gminną i przez sam Sejm Krajowy przy wyłączeniu z okręgu Rady powiatowej wielickiej, a przyłączeniu do Krakowa gmin Dębniki, Zakrzówek z Kapelanką i Ludwinów oraz obszarów dworskich Dębniki, Kapelanka, Zakrzówek i Ludwinów, trzeba i obecnie przy wyłączeniu z okręgu Rady powiatowej w Wieliczce gminy i obszaru dworskiego Płaszów być przygotowanym na przyznanie tejże Radzie pewnej subwencji za utracone dochody z dodatków do podatków bezpośrednich, jakie dla niej płynęły z gminy i obszaru dworskiego

Płaszów, oraz na przyznanie stosunkowego ekwiwalentu tytułem gwarancji powiatu za zobowiązania wielickiej Kasy oszczędności, tudzież tytułem poręki za inne długi powiatu.

Pomoc powyższa ze strony gminy miasta Krakowa, mająca na celu złagodzenie względnie usunięcie utrudnień w administracji powiatowej, jakieby dla niej wyłączenie z okręgu danej Rady powiatowej pewnej ilości gmin i obszarów dworskich przynieść mogło, obliczał Wydział krajowy wedle stosunku w jakim się ma suma dodatków powiatowych do podatków bezpośrednich płaconych z danej gminy lub obszaru dworskiego do sumy tychże dodatków płaconych z całego powiatu.

Powyższa cyfra stosunkowa wynosi, jak to wykazano poprzednio, dla gminy i obszaru dworskiego Płaszów według zamknięcia rachunków w roku 1909 — 1'65% z całej sumy dodatków powiatowych w powiecie autonomicznym wielickim. Radzie powiatowej wielickiej przypadnie przeto tytułem omawianej subwencji ze strony gminy miasta Krakowa jednora-zowo kwota równająca się 1'65% z obecnej kwoty długów powiatowej Kasy oszczędności w Wieliczce, oraz 1'65% innych długów powiatu, po strąceniu z nich kwoty, przedstawiającej majątek Rady powiatowej.

Oprócz tego spadłby na gminę miasta Krakowa ciężar płacenia Radzie powiatowej w Wieliczce corocznie przez lat 20, w ratach kwartalnych z dołu, tytułem ekwiwalentu za ubytek dochodów z dodatków powiatowych, kwoty, równającej się sumie tychże dodatków płaconych z gminy i obszaru dworskiego Płaszów w roku ostatnim, pomniejszonej o kwotę równającą się wartości obowiązków, jakie Rada powiatowa ma wobec gminy Płaszów z tytułu administracji, utrzymania dróg i t. p.

Ponieważ obliczenia powyższe przeprowadza dla gminnej Komisji sejmowej Wydział krajowy, przeto należy wyjednać u Rady miasta dla Prezydium miasta upewnomo-cnienie do złożenia we względzie powyżej określonym imieniem gminy miasta Krakowa wiążącego oświadczenia.

3. Projekt ustawy, potrzebny dla sprawy przyłączenia do Krakowa gminy i obszaru dworskiego Płaszów, będzie zupełnie podobny do projektu wygotowanego przez Wydział krajowy przy współudziale referenta Magistratu miasta Krakowa, dla sprawy przyłączenia do Krakowa gmin Dąbie i Ludwinów oraz obszaru dworskiego Ludwinów, ze zmianami wynikającymi z natury rzeczy. Wobec tego nie dołącza się go do niniejszego sprawozdania, albowiem wygotuje go Wydział krajowy, który projekt odnośny uzupełni datami dotyczącymi uregulowania stosunku między Radą powiatową wielicką a gminą miasta Krakowa, wynikającego z potrzeby poprzednio już omówionego wyłączenia z okręgu tejże Rady powiatowej gminy i obszaru dworskiego Płaszów.

Na podstawie sprawozdania niniejszego i układów zawartych przez Reprezentantów stoł. król. miasta Krakowa z gminą i obszarem dworskim Płaszów, Komisya dla rozszerzenia granic miasta Krakowa ma zaszczyt Radzie miejskiej stoł. król. miasta Krakowa następujące przedstawić wnioski:

Rada miasta uchwali:

1. Rada miasta przyjmuje przedłożony projekt rozszerzenia granic miasta Krakowa — i uchwala połączyć z temże miastem w jedną gminę miejscową pod wspólną nazwą: *Sto-łeczne królewskie miasto Kraków* — w wielickim autonomicznym powiecie położoną gminę Płaszów i obszar dworski Płaszów.

2. Rada miasta zatwierdza układy zawarte przez Reprezentantów gminy miasta Krakowa z Reprezentantami gminy i obszaru dworskiego Płaszów, a objęte załącznikami dołączonymi do niniejszego sprawozdania.

3. Rada miasta upoważnia Prezydenta miasta do złożenia wobec Rady powiatowej w Wieliczce, a następnie wobec Wydziału krajowego i Sejmu krajowego zobowiązującego gminę miasta Krakowa oświadczenia w sprawie złagodzenia względnie usunięcia utrudnień, powstających dla Rady powiatowej wielickiej z powodu wyłączenia z jej okręgu a przyłączenia do Krakowa gminy i obszaru dworskiego Płaszów.

Kraków, dnia 8 lipca 1910 r.

Za Komisję Rady miasta dla rozszerzenia granic Krakowa:

Dr. Juliusz Leo mp.
prezydent miasta.

Sare Józef mp.
II. wiceprezydent miasta.

Dr. Szarski Henryk mp.
I. wiceprezydent miasta.

Radcy miejscy:

Beringer Wandalin mp.
Dattner Maurycy mp.
Daszyński Ignacy mp.
Federowicz Jan Kanty mp.

Dr. Gertler Julian mp.
Dr. Landau Ignacy mp.
Misiorowski Franciszek mp.
Stachowski Stanisław mp.

Uderski Edward mp.

Ze strony Magistratu:

Grodyński Władysław mp.
dyrektor Magistratu.

Dr. Marcelli Zawadzki mp.
radca Magistratu, naczelnik Adm. Akcyzy.

Świerzyński Stanisław mp.
radca Budown. miejsk.

Dr. Sikorski Rudolf mp.
sekretarz Magistratu, referent.

Rada miasta na dzisiejszem posiedzeniu wniosek powyższy przyjęła.

Kraków, dnia 9 lipca 1910 r.

Kannenbergh mp.

UKŁAD

Reprezentantów gminy miasta Krakowa z Delegatami gminy Płaszów — o połączenie gminy Płaszów ze stoł. król. miastem Krakowem.

Układy powyższe zawarte zostały na posiedzeniach w dniach 28 maja i 20 czerwca 1910 r., a zatwierdzone zostały na posiedzeniach Rady gminnej w Płaszowie w dniach 2 i 27 czerwca 1910 r.

I. Wszelki majątek i dobro gminne gminy Płaszów zostanie przyłączone do majątku i dobra gminnego m. Krakowa.

Gmina m. Krakowa przejmuje wszelkie prawa gminy Płaszów i wstępuje bezwarunkowo w te zobowiązania, które do chwili zatwierdzenia niniejszego protokołu przez Radę gminną w Płaszowie gmina ta na podstawie ważnie powziętych uchwał zaciągnęła.

Za zobowiązania, wynikłe z umów zawartych przez gminę Płaszów na podstawie uchwał powziętych w międzyczasie od zatwierdzenia niniejszego protokołu aż do rzeczywistego wcielenia gminy Płaszów do m. Krakowa — ta ostatnia gmina o tyle tylko będzie zobowiązana — o ile te umowy przyjdą do skutku na podstawie pisemnego zezwolenia Prezydenta miasta Krakowa.

Również od chwili zatwierdzenia układów niniejszych przez Radę gminną w Płaszowie pozbycie i nabycie majątku gminnego może mieć miejsce tylko za zgodą Prezydenta miasta Krakowa — na piśmie udzieloną.

Gdyby w przedmiocie udzielenia zezwolenia na zawarcie umów gminę Płaszów obowiązujących, o którym powyżej mowa, między Prezydentem m. Krakowa a gminą Płaszów powstało nieporozumienie, rozstrzygnie je stanowczo Wydział krajowy.

II. Gmina m. Krakowa daje przyrzeczenie, że kapitały gminy Płaszów — jakie istnieć będą w chwili przyłączenia jej do m. Krakowa użyte będą wyłącznie na lokalne cele wcielenego do Krakowa terytorium gminy Płaszów.

III. Gmina miasta Krakowa przyrzeka przyjąć funkcjonaryuszy gminnych w Płaszowie do służby m. Krakowa z odpowiednim przydzieleniem i z prawami przysługującymi funkcjonaryuszom miejskim odpowiedniej kategorii oraz z policzeniem im lat służby przebytych w służbie gminy Płaszów — przyznając im pobory co najmniej w tej wysokości, jakie mieli w swej gminie w dniu 1 stycznia 1910 roku.

IV. Prawo mieszkańców gminy Płaszów do korzystania z pastwiska gminnego zostaje nienaruszone. Gdyby gmina m. Krakowa potrzebowała części pastwiska gminnego na cele publiczne, natenczas o ile dla istniejącej w tym czasie jeszcze ilości gospodarstw rolnych pozostała część pastwiska gminnego będzie niewystarczająca — gmina m. Krakowa odda do użytku mieszkańców Płaszowa inny odpowiedni grunt na cele pastwiska w dogodnym miejscu.

Gmina miasta Krakowa postara się wedle możliwości o utrzymanie istniejących zwyczajów co do ścinania i sadzenia wierzby przez członków gminy Płaszów na pastwisku gminnym.

V. W sprawie inwestycji gminnych, jak: Zaprowadzenia oświetlenia gazowego ulic budowy publicznych studzien wodociągowych, zaprowadzenia kanalizacji, urządzenia bruków chodników i ścieków oraz regulacji ulic miasto Kraków zobowiązuje się w miarę możliwości i środków — z uwzględnieniem rzeczywistej potrzeby — zaraz po przyłączeniu gminy Płaszów przystąpić do stopniowego spełnienia postulatów pod tym względem przez Delegatów tejże gminy wyrażonych.

W sprawie czyszczenia ulic i placów w gminach do Krakowa przyłączyć się mających, tudzież wywożenia z nich śniegu i błota wydane zostaną dla terytoriów inkorporowanych osobne przepisy regulujące sprawy powyższe z uwzględnieniem lokalnych stosunków.

VI. Przez przyłączenie gminy Płaszów do Krakowa staną się przynależni względnie uczestnicy tejże gminy przynależnymi względnie uczestnikami gminy miasta Krakowa bez żadnej opłaty. Przepisy § 9 i 10 statutu m. Krakowa, określające prawa mieszkańców i członków gminy, będą w całej pełni stosowane także i do przyłączonych do Krakowa mieszkańców i członków gminy Płaszów.

VII. Celem zabezpieczenia gminie Płaszów reprezentacji w Radzie miasta Krakowa aż do chwili zaprowadzenia nowej ordynacji wyborczej dla rozszerzonej gminy m. Krakowa zostaną do ustawy inkorporacyjnej wprowadzone przejściowe postanowienia, oparte na następujących zasadach:

- 1) Gmina Płaszów łącznie z obszarem dworskim Płaszów wybierać będzie 2 członków do Rady miejskiej w Krakowie.
- 2) Mieszkańcy gminy i obszaru dworskiego Płaszów, którzy po przyłączeniu nabędą w powyższy sposób czynne prawo wyborcze, wykonywać je będą wspólnie bez podziału na koła wyborcze.

VIII. Dopóki w gminie Płaszów nie zostaną zaprowadzone rurociągi wodociągu miejskiego, dotąd mieszkańcy gminy Płaszów wolni będą od opłat wodociągowych.

IX. Gmina miasta Krakowa uznaje swój obowiązek do starania się o potrzeby publiczne przyłączonej gminy Płaszów, w myśl postanowień statutu miasta i obowiązujących ustaw.

X. W granicach swej kompetencji gmina m. Krakowa zezwoli tym mieszkańcom gminy Płaszów, którzy się wykażą z posiadania gruntów pod uprawę rolniczą używanych, na chów nierogaczyny w obrębie terytorium obecnej gminy.

Konie i bydło wszystkim mieszkańcom obecnej gminy Płaszów chować będzie wolno.

XI. Dla budynków już, istniejących w Płaszowie, przyzna gmina m. Krakowa 15-letni okres przejściowy do zmiany pokrycia dachów na ogniotrwałe.

Przyzwala się również w zasadzie na utrzymywanie gnojowisk przy gospodarstwach rolnych.

Co do urządzenia gnojowisk i dołów kłocznych, względnie przerobienia istniejących wadliwych dołów kłocznych, wydane zostaną po przyłączeniu gmin sąsiednich przejściowe przepisy policyjno-sanitarne, z uwzględnieniem stosunków miejscowych.

XII. O ile terytorium gminy Płaszów zostanie wcielone w okręg akcyzowy krakowski, gmina m. Krakowa poczyni starania u Rządu, aby mieszkańcom wcielonemu terytorium wolno było wprowadzać bydło i nierogaczynę na chów przeznaczone, bez obowiązku składania kaucji.

Dalej przyrzeka m. Kraków poczynić starania przy sposobności przesunięcia rejonu akcyzowego, ażeby wszelkie plony rolne, zwożone z pól po zbiorze, w przejeździe przez rogatkę do własnych gospodarstw wolne były od opłat akcyzowych.

Również przyrzeka gmina m. Krakowa uwolnić od opłat mytniczych bydło, pędzone na pastwisko, do pławienia, pojenia, leczenia lub okucia, tudzież zaprzęgi przejeżdżające przez roгатkę dla prowadzenia gospodarstwa rolnego — a to do orania, bronowania, do wywieżenia ziarna na zasiew, sadzonek i narzędzi gospodarczych, — wreszcie do zbierania i zwożenia płodów rolnych, łąkowych i ogrodowych z gruntów własnych i dzierżawionych. W celu przepuszczenia takiego bydła lub zaprzęgu przez roгатki wydawać będzie Magistrat za zgłoszeniem się, bez opłaty, certyfikaty, uwalniające od opłat roгатkowych.

XIII. Miasto Kraków przyjmuje na siebie obowiązek poczynienia odpowiednich zabiegów, ażeby przepisy obowiązujące dotychczas pod względem podatku domowo - czynszowego w gminie Płaszów, wskutek wcielenia tej gminy do Krakowa, nie uległy zmianie.

XIV. Starania o dojście do skutku przyłączenia gminy Płaszów do Krakowa podejmie swoim kosztem miasto Kraków.

XV. Reprezentanci gminy m. Krakowa zgadzają się na wniosek Rady gminnej w Płaszowie, aby gmina miasta Krakowa utrzymywała przewóz przez Wisłę do gruntów członków gminy Płaszów, położonych na lewym brzegu Wisły.

XVI. Miasto Kraków dołoży starań, aby na terytoryum gminy Płaszów została urządzona filia poczty krakowskiej.

XVII. Miasto Kraków postara się po przyłączeniu gminy Płaszów o urządzenie lub o poprawienie ścieków przy drogach wiodących do Wisły.

XVIII. Gmina miasta Krakowa oświadcza przez swych Reprezentantów, że po przyłączeniu gminy Płaszów do Krakowa, przystąpi zaraz do wybudowania 4-klasowej szkoły na terytoryum gminy Płaszów i wystawi dla celu tego odpowiedni jednopiętrowy budynek.

Kraków, dnia 20 czerwca 1910 r.

Ze strony gminy Płaszów:

Herman Goldberger mp.
zast. naczelnika.

Radni:

Jan Szafraniec mp.

Michał Michno mp.

Leopold Taubmann mp.

Michał Maniecki mp.

Herman Bernstein mp.

Ze strony gminy miasta Krakowa:

Dr. Juliusz Leo mp.
prezydent miasta.

Dr. Henryk Szarski mp.
I. wiceprezydent miasta.

Józef Sare mp.
II. wiceprezydent miasta.

Radcy miejscy:

Jan K. Federowicz mp.

Dr. Julian Gertler mp.

Dr. Ignacy Landau mp.

Ze strony Magistratu:

Dr. Rudolf Sikorski mp.
sekretarz Magistratu.

Władysław Grodyński mp.
dyrektor Magistratu.

UKŁAD

Reprezentantów gminy miasta Krakowa z JW. Panem Karolem de Lindenwald Czeczem, właścicielem obszaru dworskiego Płaszów, o przyłączenie tegoż obszaru do stoł. król. miasta Krakowa.

Układ powyższy zawarty został na posiedzeniach w dniach 2 czerwca i 4 lipca 1910 roku.

JW. Pan Karol Czecz, właściciel obszaru dworskiego Płaszów, oświadcza, iż zasadniczo zgadza się na przyłączenie obszaru dworskiego Płaszów do miasta Krakowa — dla ochrony zaś swych praw wynikających z własności, następujące przedstawia warunki, zastrzeżenia i życzenia:

I. Wszystkie udogodnienia i koncesye przyznane w układach o połączenie się z Krakowem gminie Płaszów będą miały także zastosowanie do obszaru dworskiego Płaszów.

II. Wszystkie istniejące koncesye przemysłowe, przyznane właścicielowi obszaru dworskiego Płaszów, zostaną nadal utrzymane bez zmiany.

III. Wymiar podatku domowo-czynszowego nie dozna zmiany z powodu przyłączenia obszaru dworskiego Płaszów do Krakowa, podatek zaś domowo-klasowy ulegnie jedynie takim zmianom, jak i w innych gminach do Krakowa przyłączonych. W tym celu gmina miasta Krakowa poczyni odpowiednie starania.

IV. Wszystkie budynki folwarczne, na obszarze dworskim Płaszów położone, zostaną uwolnione od przymusu połączenia z wodociągiem miejskim i od podatku wodociągowego — jak długo służyć będą celom rolniczym.

Zakłady przemysłowe, obecnie znajdujące się na obszarze dworskim Płaszów, (cegielnia i fabryka gipsu) zostaną uwolnione od przymusu połączenia z wodociągiem miejskim i od podatku wodociągowego, dopóki służyć będą swemu przeznaczeniu. Dla celów przemysłowych zaś w tychże budynkach pozostawioną zostanie wolność pobierania wody ze studzien własnych.

Budynki mieszkalne znajdujące się przy powyższych zakładach przemysłowych zostaną uwolnione od przymusu połączenia z wodociągiem miejskim i od podatku wodociągowego na tak długo, jak i inne realności zamieszkałe w gminie Płaszów.

V. W dzielnicy Płaszów, utworzonej z gminy i obszaru dworskiego Płaszów — ze względu na rozległą stację kolejową ma być utworzoną ekspozytura (komisaryat) c. k. Dyrekcyi Policji.

W tym kierunku gmina miasta Krakowa poczyni odpowiednie starania.

VI. Wyraża się życzenie, aby dzielnica Płaszów jak najrychlej udostępnioną została przez założenie chodnika i oświetlenie ulic.

VII. Wyraża się życzenie o otwarciu, ile możliwości rychło, dogodnej komunikacji z Płaszowa wzdłuż wału wiślanego do nowego mostu na Wiśle, wiodącego od ulicy Starowiśnej.

VIII. Wyraża się życzenie, aby, jak tylko to wskazaniem będzie ze względów ogólnych, lokalnych i przemysłowych, dzielnica Dąbie połączoną została mostem z dzielnicą Płaszów.

IX. Z powodu zamiaru rozszerzenia cegielni na obszarze dworskim i połączenia jej torem kolejowym ze stacją Płaszów właściciel obszaru dworskiego Płaszów zastrzega sobie przychylną pomoc w tym względzie ze strony gminy miasta Krakowa.

X. Celem zapewnienia obszarowi dworskiemu Płaszów udziału w Reprezentacji gminnej w Krakowie, właściciel obszaru dworskiego Płaszów zgadza się w myśl układów zawartych między gminą miasta Krakowa a gminą Płaszów, aby obszar dworski Płaszów wraz z gminą Płaszów wybierał dwóch członków Rady miasta Krakowa w jednym okręgu wyborczym.

XI. Gmina miasta Krakowa dołoży starań, aby nazwę stacji »Podgórze - Płaszów«, przemieniono na »Kraków - Płaszów«.

Reprezentanci gminy miasta Krakowa oświadczają, iż zgadzają się na powyższe warunki i zastrzeżenia oraz przyjmują życzenia wyrażone do przychyłnej wiadomości.

Kraków, dnia 4 lipca 1910 r.

Ze strony obszaru dworskiego Płaszów:

Karol Czech mp.

Ze strony gminy miasta Krakowa:

Dr. Juliusz Leo mp.
prezydent m. Krakowa.

Dr. Henryk Szarski mp.
I. wiceprezydent m.

Józef Sare mp.
II. wiceprezydent m.

Radcy miejscy:

Wandalin Beringer mp.

Dąttner Maurycy mp.

Ignacy Daszyński mp.

Jan K. Federowicz mp.

Dr. Julian Gertler mp.

Dr. Ignacy Landau mp.

Misiorowski Franciszek mp.

Stanisław Stachowski mp.

Edward Uderski mp.

Ze strony Magistratu:

Władysław Grodyński mp.
dyrektor Magistratu.

Stanisław Świerzyński mp.
radca Budown. miejs.

Dr. M. Zawadzki mp.
radca Magistratu, naczelnik Adm. Akcyzy.

Dr. Rudolf Sikorski mp.
sekretarz Magistratu, referent.